

Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Çevre Duyarlılıklarının İncelenmesi

Ülker Aslı GÜLER^{1*}, Süleyman Talha ŞAHİN, Mahmut SARIASLAN, Ertuğrul BEYDİLLİ
¹Cumhuriyet Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü,58140, Sivas, Türkiye

Özet

Çevre, en genel anlamıyla, bir canlının yaşam ortamı olarak tanımlanmaktadır. Ekolojik anlamda, bireyle ilişkili canlı-cansız her şeyi kapsayan bir terimdir. Çevrenin canlı öğelerinin hayati aktivitelerini olumsuz yönde etkileyen, cansız öğeleri üzerinde ise yapısal zararlar meydana getiren ve niteliklerini bozan yabancı maddelerin hava, su ve toprağa yoğun bir şekilde karışması olayına "çevre kirliliği" adı verilmektedir. Hızla artan dünya nüfusunun ihtiyaçlarının karşılanması için teknolojinin gelişmesine bağlı olarak endüstrileşmenin de artması gerekmektedir. Sanayideki bu artış beraberinde var olan doğal kaynakların hızla tükenmesine neden olmaktadır. Doğal kaynaklar hızla tükenirken, üretim ve tüketimden kaynaklı atıkların önlemler alınmadan doğaya atılması çevre kirliliğinin oluşmasına ortam sağlamaktadır.

Çevre ile ilgili gösterilen çabaların amacı, insanların daha sağlıklı daha temiz ve daha iyi bir çevrede yaşamalarına olanak sağlamaktır. Çevre bilincine sahip olan toplumların yetişmesi çevre eğitimi ve yönetimi ile mümkün olabilmektedir. Bu nedenle; Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Cumhuriyet Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin çevre duyarlılığına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla anket çalışması yürütülmüştür. Araştırmada 15 soruluk anket toplam 200 öğrenciye uygulanmıştır. Anket soruları hava kirliliği, su kirliliği ve ekolojik dengesi, katı atıklar, çevre eğitimi ve çevresel sorumluluk bölümleri altında toplanmıştır. Böylece, sosyal bilimlere ait lisans ve ön lisans öğrencilerinin çevre duyarlılığı konusundaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Çevre kirliliği, üniversite, duyarlılık, anket

Abstract

Generally, the environment is defined as habitat of an organism. Ecologically, the environmet is everything animate and inanimate. Environment pollution is called as mixing of impurities into air, water and land. Industrialization must increase according to development of technology in order to meet the needs of the rapidly growing world population. This increase in the industry have led to the rapid depletion of natural resources. Natural resources are rapidly being depleted, the production and consumption of waste resulting from measures taken from the nature of the medium allows the formation of environmental pollution.

The purpose of the effort related to the environment, cleaner and more healthy people to live in an environment is to allow better. Environmentally conscious society, the growth of which is only possible with environmental education and management. To this end; Cumhuriyet University, Faculty of Economics and Administrative Sciences and the Republic of Vocational School Students on environmental awareness survey was conducted in order to determine their views. In this study, a total of 15 item questionnaire was administered to 200 students. The survey questions air pollution, water pollution and ecological balance, solid waste, environmental education and environmental responsibilities under sections were collected. Thus, social science graduate and undergraduate students to determine their views on environmental awareness has.

Key words: Environmental pollution, university, sensitivity, survey

*sorumlu yazar; Cumhuriyet Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü,58140, Sivas, Türkiye, ulkerasli@gmail.com, 0 346 219 10 10-12 95

1. Giriş

İnsan-doğa dengesinin bozulmasına yol açan bir hızlilikle büyüyen çevre kirliliğinin temel nedenlerinden önemlisi 17.yy'da başlayan ve 19.yy.'da hızla gelişen sanayi olgusudur. Bu olgu, doğal çevrenin hızla değişmesine ve yeni bir sosyal çevrenin doğmasına neden olmuştur. Bu büyük değişimin nedeni, üretim ve teknolojik gelişmedir. Bunun sonucu olarak yüzyıllar boyunca doğal olarak işlevini sürdüren ekolojik denge bu işlevi göremeyecek şekilde bozulmaya yüz tutmuştur. Doğanın kendi yapısı içinde barındıramadığı atıklar, bu atıkların miktarı ve yapısal özellikleri ekolojik denge içinde ihmal edilemeyecek boyutlara ulaşmıştır. Buna karşın insanlar bilinçli veya bilinçsiz biçimde doğal çevreyi kirliletmeye hala devam etmektedir [1].

1.1.Su kirliliği

Canlıların yaşaması için hayati öneme sahip olan su, bütün biyolojik yaşamı ve bütün insan faaliyetlerini ayakta tutar. Dünyamızın %70'ini kaplayan su, bedenimizin de önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Ancak yeryüzündeki su kaynaklarının yaklaşık %0.3'ü kullanılabilir ve içilebilir özelliktedir [2]. Su kirliliği, göl, nehir, okyanus, deniz ve yeraltı suları gibi su barındıran havzaların kullanımının kısıtlanmasına ya da kullanılamamasına sebep olmaktadır [3].

Dünya nüfusunun hızla artmasına rağmen su kaynaklarının sabit olması, akarsu, göl ve denizler gibi su kaynaklarının kirlenmemesini ve çok iyi kullanılmasını gerektirmektedir. Bilinçli su kullanımıyla, yaşam kalitemizi bozmadan alacağımız basit tedbirlerle su kaynaklarımızın kirlenmesini ve tükenmesini önleyebiliriz.

Bununla birlikte; hayvansal ve bitkisel atıkların, doğal ve suni gübrelerin, pestisitlerin ve mikroorganizmaların su ile yeraltına doğru taşınması, evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortamlara verilmesi, zirai mücadele ilaçlarının aşırı ve bilinçsiz kullanımı ve katı atıkların düzensiz olarak alıcı ortama bırakılması yer altı ve yüzey sularının kirlenmesine sebep olmaktadır [4].

1.2.Hava kirliliği

Hava kalitesi, insan ve çevresi üzerine etki eden hava kirliliğinin göstergesi olan ve hava kirlleticilerinin artan miktarıyla azalan bir ölçüttür. İnsanların çeşitli etkinlikleri sonucunda meydana gelen, üretim/tüketim işlemleri sırasında oluşan atıklar, insan, hayvan, bitki ve diğer eşyalara zarar verebilecek miktarlardaki toz, tütsü, gaz, sis, koku, duman veya buharlar gibi dış atmosferde bulunan bir veya daha fazla kirleticiler hava kirliliğine neden olmaktadır. Hava kirliliği de havanın doğal bileşimi ve yapısını olumsuz yönde etkileyerek, insan sağlığına, canlı hayatına ve ekolojik dengeye zarar vermektedir [5].

1.3.Toprak Kirliliği

Toprak, yeryüzünün dışını kaplayan, kayaların ve organik maddelerin türlü ayrışma ürünlerinin karışımından meydana gelen, içerisinde ve üzerinde geniş bir canlı alemi barındıran, bitkilere durak yeri ve besin kaynağı olan, belirli oranlarda su ve hava içeren bir maddedir.

Toprak insan biyosferinin en temel ögesidir. Topraklarda meydana gelecek tüm olumsuz değişimler insan yaşamını kuvvetle etkileyecek güce sahiptir. İnsanların geçmişten gelen ve geçmişte zararları fark edilmemiş olan alışkanlıkları, bu gün toprak kirlenmesi ve bununla birlikte ortaya çıkan yeraltı ve yüzey sularının kirlenmesi sonuçlarını getirmektedir. Toprak kirliliği, katı, sıvı ve radyoaktif artık ve kirleticiler tarafından fiziksel ve kimyasal özelliklerinin bozulmasıdır.

Toprağın yok olması; erozyon, yorulma, çoraklaşma ve kirlenme sonucudur.

Erozyon ile toprağın kayması, yer değiştirmesi bir toprak kirliliği etkenidir. Kentleşme, sanayileşme ve tarımsal faaliyetler toprak kirliliğine neden olan başka faktörlerdir. Ayrıca; yer seçiminin yanlış yapılması, sanayi atık sularından ve fabrika bacalarından çıkan zehirli gaz ve

partiküller toprağın kirlenmesine neden olmaktadır. Sadece toprak üzerindeki uygulamalar değil, atmosferden kaynaklanan olumsuzluklar da toprak kirlenmesine etki etmektedir. Tarım topraklarının büyük ölçüde sanayide kullanımı, geriye dönüşü zor olan kirlenmeler meydana getirmektedir. Tarım teknolojisindeki gelişmelerin sonucu mineral gübrelerin, tarım ilaçlarının kullanılması, endüstri atıklarının toprağa sızması veya atılması da toprak kirliliğini doğurur. Ayrıca gelişigüzel çevreye dökülen çöp, ev küçük işletme artıkları da toprağı kirlenmektedir. Ev artıkları dediğimiz yemek, sebze, kağıt, plastik, kumaş artıkları, küçük işletme ve endüstri artıkları, ahır, mezbaha, kombina gibi yerlerin artıkları bilhassa yerleşim birimleri ve civarında toprak kirliliği yaratmaktadır [6].

1.4. Katı Atıklar

Katı atık en basit şekliyle, sahibinin istemediği ancak ekonomik değeri olan ve toplumun menfaati gereği toplanıp fen ve sanat kurallarına, bilimsel esaslar, mühendislik prensiplerine göre bertaraf edilmesi gereken katı şeyler biçiminde tanımlanabilir [7].

Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nde ise 'katı atık', '‘üreticisi tarafından atılmak istenen ve toplumun huzuru ile özellikle çevrenin korunması bakımından, düzenli bir şekilde bertaraf edilmesi gereken katı maddeler ve arıtma çamuru’' olarak tanımlanmaktadır.

Katı atıkların sınıflandırılması ise en basit hali ile Kentsel Katı Atıklar, Tehlikeli Atıklar, Tarımsal ve Hayvansal Katı Atıklar ve Endüstriyel Katı Atıklar olmak üzere dört ana gruba ayrılmaktadır.

Çevrenin önemli bir kavram haline geldiği günümüzde; üniversite öğrencilerinin çevresel duyarlılıklarının belirlenmesi amacıyla bu çalışma yürütülmüştür. Bu amaçla; Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Cumhuriyet Meslek Yüksekokulu öğrencilerine anket çalışması yapılmıştır. Araştırmada 15 soruluk anket toplam 200 öğrenciye uygulanmıştır. Anket soruları hava kirliliği, su kirliliği ve ekolojik dengesi, katı atıklar, çevre eğitimi ve çevresel sorumluluk bölümleri altında toplanmıştır. Böylece, sosyal bilimlere ait lisans ve ön lisans öğrencilerinin çevre duyarlılığı konusundaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Method

2.1. Araştırma Yöntemi

Çalışmanın ana materyallerini, Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bölümleri ve Cumhuriyet Meslek Yüksekokulu programları öğrencileri oluşturmaktadır. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Cumhuriyet Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden oluşan 100'er kişilik iki grup olmak üzere toplamda 200 öğrenci ankete tabii tutulmuştur.

2.2. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Cumhuriyet Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin çevre duyarlılıklarını karşılaştırılmasında tarafımızca belirlenen sorulardan oluşan ankette yararlanılmıştır. Bu anketin amacı ise lisans ve ön lisans öğrencilerinin çevre duyarlılıklarının ortaya konulmasıdır.

Anket, bölüm, sınıf, cinsiyetten oluşan tanımlayıcı bilgilerden oluşmaktadır. Anketin diğer kısmı 15 sorudan oluşmaktadır. Anket soruları öğrencilerin çevreye karşı duyarlı olup olmadıklarını ve aldıkları eğitimin bu duyarlılık üzerindeki etkisini belirlemeye yöneliktir. Bu anket çalışmasında gerekli izinler alınmış olup, iki fakültede eş zamanlı olarak uygulanmıştır.

3. SONUÇLAR

Bulguların sunumunda öğrencilerin öğrenim gördükleri örgün eğitim kurumlarında yeterli çevre ile ilgili eğitim alıp almadıklarına ilişkin görüşlerin incelenmesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Cumhuriyet Meslek Yüksek Okulu Programları öğrencilerinin çevre duyarlılıklarının karşılaştırılması şeklinde olacaktır.

Öğrencilerin kendi görüşlerine göre çevre duyarlılığı konusundaki davranışlarını incelemek üzere, anket yoluyla elde edilen veriler, katılımcı sayısı ve yüzdelerden faydalanılarak yorumlanmıştır. Hava kirliliği, su kirliliği ve ekolojik denge, katı atık kaynaklı kirlilik, örgün eğitim kurumlarında aldıkları çevre eğitimi ve çevresel sorumluluklara ilişkin öğrenci görüşleri ayrı ayrı değerlendirmeye alınmıştır.

Öğrencilerin hava kirliliğine karşı duyarlılıklarına ilişkin sorulara verdikleri cevapların yüzdeleri aşağıda verilmiştir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Hava Kirliliğine Karşı Duyarlılıklarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

SORULAR	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ			CUMHURİYET MESLEK YÜKSEKOKULU		
	EVET	HAYIR	BAZEN	EVET	HAYIR	BAZEN
	%			%		
Sigara kullanıyor musunuz ?	34	56	10	29	64	7
Zararlı maddeleri içeren deodorant ve diğer spreyleerin ozon tabakasına verdiği zararları biliyor musunuz?	96	4	-	93	7	-
Kendi taşıtınız olsa dahi toplu taşıma araçlarını tercih ediyor musunuz?	24	56	20	41	40	19
TOPLAM						N=100

Çizelge 1’de görüldüğü üzere lisans öğrencilerinin %56’sı sigara kullanmamaktadır buna karşılık önlisans öğrencilerinin %64’ ü sigara kullanmamaktadır. Lisans öğrencilerinin % 34’ü sigara kullanırken önlisans öğrencileri %29’ la daha az oranda sigara kullanmaktadırlar.

Yine lisans öğrencilerinin %96’sı zararlı maddeleri içeren deodorant ve diğer spreyleerin ozon tabakasına verdiği zararları bilirken, ön lisans öğrencilerinin ise %93’ü bu soruya evet cevabı vermiştir.

Hava kirliliğine yol açmamayı dikkate alarak toplu taşıma araçlarını kullanma konusunda, bazen kullanmaya dikkat eden lisans öğrencileri %20, toplu taşıma araçlarını tercih edenler %24, bu konuya duyarlılık göstermeyenler %56 oranındadır. Aynı soruyu ön lisans öğrencilerine yönelttiğimizde % 41’i evet, %40’ı hayır %19’u da bazen cevabını vermiştir.

Öğrencilerin su kirliliğine ve ekolojik dengeye karşı duyarlılıklarına ilişkin sorulara verdikleri cevapların yüzdeleri ise Çizelge 2’de sunulmuştur.

Çizelge 2. Su Kirliliğine ve Ekolojik Dengeye Karşı Duyarlılıklarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

SORULAR	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ			CUMHURİYET MESLEK YÜKSEKOKULU		
	EVET	HAYIR	BAZEN	EVET	HAYIR	BAZEN
	%			%		
Dişlerinizi fırçalarken musluğu kapatır mısınız?	66	16	18	56	15	29
Atık yağları lavaboya döküyor musunuz?	28	57	15	28	53	19
Evinizde tasarruflu ampul kullanmaya özen gösteriyor musunuz?	85	7	8	73	14	13
TOPLAM						N=100

Çizelge 2’de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin %66’sı dişlerini fırçalarken musluğu kapatarak su israfının önüne geçmekte ve kullanılmış su miktarını azaltmaktadır. Bu soruya ön lisans öğrencileri ise %56 oranında evet cevabı ile lisans öğrencilerinin bu konudaki duyarlılıklarına ulaşamamışlardır.

Çizelge 2’de görüldüğü gibi, atık yağların lavaboya dökülmesi konusunda lisans öğrencilerinin %57’si hayır cevabını vererek zararlı maddelerin kanalizasyona karışmamasına özen gösterme konusundaki hassasiyetlerini göstermişlerdir. Ön lisans öğrencileri ise bu soruya %53 oranında hayır diyerek atık yağları lavaboya günlük yaşantılarında dökmediklerinin beyan etmişlerdir.

Çizelge 2’de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin %85’i ekolojik dengeyi göz önüne alarak evlerinde tasarruflu ampul kullanmaya dikkat etmektedir. Ön lisans öğrencilerinin ise %73’ü bu soruya evet cevabını vermiştir.

Öğrencilerin katı atık kaynaklı kirliliklere karşı duyarlılıklarına ilişkin sorulara verdikleri cevapların yüzdeleri aşağıdaki Çizelge 3’de sunulmuştur.

Çizelge 3. Katı Atık Kaynaklı Kirliliklere Karşı Duyarlılıklara İlişkin Dağılım

SORULAR	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ			CUMHURİYET MESLEK YÜKSEKOKULU		
	EVET	HAYIR	BAZEN	EVET	HAYIR	BAZEN
	%			%		
Pillerin içinde zehirli ağır metaller olduğunu biliyor musunuz?	94	6	-	96	4	-

Plastik ürünlerin (poşet, pet, bardak vb.) doğada bozunmadan uzun yıllar kaldığını biliyor musunuz?	97	3	-	93	7	-
Ürün satın alırken geri dönüşümü olan ürünleri tercih ediyor musunuz?	9	48	43	20	43	37
Yazı yazdığınız kağıtların her iki yüzünü de kullanmaya özen gösterir misiniz?	69	11	20	69	9	22
Atıkların çöp kutusuna ulaşmasına dikkat eder misiniz?	77	10	13	74	6	20
Atıkları, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutusuna atar mısınız?	37	22	41	47	12	41
TOPLAM						N=100

Çizelge 3’de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin %94’ü pillerin içinde bulunan zehirli ağır metallerden haberdardır. Anket yapılan ön lisans öğrencilerinin %96’sı ise zararlı etkileri bilmektedir.

Çizelge 3’de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin %97’si plastik ürünlerin doğada uzun yıllar kaldığını biliyor musunuz sorusuna evet cevabını vermişlerdir. Ön lisans öğrencilerinin ise %93’ü bu soruyu evet şeklinde cevaplandırmıştır.

Çizelge 3’de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin %9’u ürün satın alırken geri dönüşümünün mümkün olmasını tercih ederken, ön lisans öğrencilerinin ise daha olumlu bir tutum sergileyerek %20 oranındadır. Lisans öğrencilerinin %48’i hayır cevabını verirken, ön lisans öğrencilerinin %43’ü aynı cevabı vermiştir. Bazen cevabını verenlerin oranı ise lisans öğrencilerinde %43, ön lisans öğrencilerinde %37 oranındadır.

Çizelge 3’de görüldüğü gibi, kağıtların her iki yüzünü de kullanmaya özen gösterip göstermediklerine ilişkin olarak lisans öğrencilerinin %69’u duyarlı olduklarını, %20’si bu konuya bazen dikkat ettiklerini ifade etmişleridir. Ön lisans öğrencilerinin ise aynı şekilde %69’u duyarlı olduklarını, %22’si ise bazen duyarlı olduklarını ifade etmişlerdir.

Çizelge 3’de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin %77’si atıkların çöp kutusuna ulaşması konusunda duyarlılık gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %10’u hayır, %13’ü ise bazen cevabını vermişlerdir. Ön lisans öğrencilerinin , %74’ü atıkların çöp kutusuna ulaşması konusunda duyarlılık gösterirken, %6’sı hayır, %20’si ise bazen cevabını vermiştir.

Çizelge 3’de görüldüğü gibi öğrencilerin %41’i bazen, %37’si evet cevabını vererek atıkları, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularını kullandıklarını ifade etmektedirler. Ön lisans öğrencileri ise %41 bazen, %47 oranında evet cevabını vermiştir.

Öğrencilerin örgün eğitim kurumlarında aldıkları çevre eğitimi ve çevresel sorumluluklara ilişkin görüşleri aşağıda Çizelge 4’de sunulmuştur.

Çizelge 4. Çevre Eğitimi ve Çevresel Sorumluluklara İlişkin Görüşlerin Dağılımı

SORULAR	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ			CUMHURİYET MESLEK YÜKSEKOKULU		
	EVET	HAYIR	BAZEN	EVET	HAYIR	BAZEN
	%			%		
C.Ü. de çevre konusunda yeterli seminer, panel, konferans gibi çalışmaların yapıldığına inanıyor musunuz?	4	91	5	13	76	11
Yaşadığınız ildeki insanların yeterli çevre bilincine sahip olduklarına inanıyor musunuz?	3	87	10	7	84	9
Yere çöp atanları uyarıyor musunuz?	29	29	42	33	33	34
TOPLAM						N=100

Çizelge 4’de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin Cumhuriyet Üniversitesinde çevre konusunda yeterli seminer, panel, konferans gibi çalışmaların yeterli olmadığını söyleyenlerin yüzdesi 91 iken ön lisans öğrencileri ise %76 oranındadır.

Çizelge 4’de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin %87’si yaşadığı şehirdeki insanların yeterli çevre bilincine sahip olduğunu düşünmüyor, %3’ü ise tam tersine evet cevabını vermiştir. Ön lisans öğrencilerinin ise %84’ü hayır, %7’si evet cevabını vermiştir.

Çizelge 4. de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin yere çöp atanları uyarıyor musunuz sorusuna verdikleri cevaplar %29 evet, %29 hayırdır. Ön lisans öğrencilerinin ise bu soruya verdikleri cevaplar ise %33 evet, %33 hayır ve % 34 bazen oranındadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışma, lisans ve ön lisans örgün öğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin genel olarak çevresel duyarlılıklarının benzer olduğunu göstermiştir.

Yapılan çalışmada lisans ve ön lisans öğrencilerinin yarısından fazlasının sigara kullanmadığı görülmüştür. Her iki grup öğrencilerinin bu konuda duyarlı oldukları ortaya çıkmıştır. Ön lisans ve lisans öğrencilerinin büyük bir kısmı deodorant ve diğer spreylelerin ozon tabakasına verdiği zararlardan haberdardır. Bu cevaplar doğrultusunda lisans ve ön lisans öğrencilerinin hava kirliliği konusunda duyarlı oldukları söylenebilir de toplu taşıma araçlarının tercihi konusunda çok fazla duyarlılık göstermedikleri gözlenmiştir. Anket sonuçlarına göre; ön lisans öğrencilerinin toplu taşıma araçlarını kullanma konusunda lisans öğrencilerine kıyasla daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Lisans ve ön lisans öğrencilerinin yarısından fazlasının dişlerini fırçalarken musluğu kapattıkları ve atık yağları lavaboya dökmemeleri hususunda duyarlı oldukları gözlenmiştir. Ön lisans öğrencilerinin büyük bir kısmının evlerinde tasarruflu ampul kullandığı ortaya çıkmıştır. Anket sonuçlarına göre; her iki grubunda su kirliliği ve ekolojik denge konusunda duyarlı oldukları gözlenmiştir.

Katı atık kaynaklı kirleticilere karşı duyarlılıklara bakıldığında her iki öğrenci grubunun çok büyük bir kısmı pillerin içinde zehirli ağır metaller olduğunu ve plastik ürünlerin doğada uzun yıllar bozunmadan kaldığını bildikleri görülmüştür. Buna rağmen lisans öğrencilerinin çoğunun ürün satın alırken geri dönüşümü olan ürünleri tercih etmediği görülmüştür. Bunlara bazen cevabını veren lisans öğrencileri de azımsanmayacak kadar fazladır.

Her iki grup öğrencilerinin kağıtların her iki yüzünü kullanma konusundaki hassasiyetleri aynı olup bu konuda duyarlı oldukları gözlenmiştir. Lisans ve ön lisans öğrencilerinin büyük çoğunluğu atıkların çöp kutusuna ulaşması konusunda duyarlılık gösterdiği görülmüştür.

Öğrencilerin büyük çoğunluğuna göre Üniversite’de çevre ile ilgili seminer, panel, konferans gibi çalışmaların yeterli olmadığı ortaya çıkmıştır. Yine her iki grup öğrencileri de yaşadıkları ildeki insanların yeterli çevre bilincine sahip olmadıklarını belirtmişlerdir.

Elde edilen bu sonuçlar çerçevesinde özellikle Üniversitemizde ve il genelinde öğrencilere ve halka verilebilecek çevre eğitimi ile ilgili programlarının daha sık hazırlanması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu programlar hazırlanırken de öğrencinin ve halkın katılımını sağlayabilecek, ilgisini çekebilecek ve çevre bilincini oluşturabilecek niteliklere dikkat edilmelidir. Üniversitemizde çevre konusunda konferans, panel, seminer gibi bilimsel çalışmalara öğrenci katılımı sağlanmalı ve bu çalışmalarda çevreye yönelik zararlı maddeler, toplu taşıma araçlarının çevre açısından yararları, geri dönüşüm ile ilgili temel bilgiler ve geri dönüşümün önemine yer verilmelidir. Ayrıca televizyon, radyo, gazete vb. kitle iletişim araçları kullanılarak çevre kirliliğinin yarattığı olumsuz etkiler ve yapmamız gerekenler konusunda bireyler bilinçlendirilebilir. Aynı zamanda çevre dersinin seçmeli bir ders olarak tüm bölümlerde okutulması çevre bilincinin kazandırılmasında bir çözüm olarak düşünülebilir.

Çevre ile ilgili gösterilen çabaların amacı, insanların daha sağlıklı daha temiz ve daha iyi bir çevrede yaşamalarına olanak sağlamaktır. Yaşadığımız çevrenin üzerinde gelecek nesillerinde bir hakkı olduğu bilincinde olmalıyız. Bu bilinç de ancak kaliteli ve yeterli bir çevre eğitimi ile sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- [1] Yücel S A, Morgil I. Yüksek Öğretimde Çevre Olgusunun Araştırılması, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1998.
- [2] http://www.styd-cevreorman.gov.tr/su_kirliligi.htm
- [3] <http://wikipedia.org/>
- [4] http://www.styd-cevreorman.gov.tr/su_kirliligi.htm
- [5] Kaya D. Öztürk H. Hava Kalitesi Yönetimi, Umuttepe Yayınları, 2012, 352s.
- [6] http://tr.wikipedia.org/wiki/Toprak_kirliligi
- [7] Armağan B. Katı Atıkların Ekonomide Değerlendirilmesi, İstanbul Ticaret Odası, Yayın No: 2006-23, İstanbul, 2006, s. 16.